

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. XII. An per Regis, aut Regni supplicationem, aut per populi non
acceptationem, possit hoc decretum suspendi, aut derogari?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

humani in hoc decreto, non requiritur alia promulgatio: nam per declarationem Pontificis præsupponitur notitia sufficiens eius obligationis. Et eorum, quæ iam certo sciuntur, non requiritur nova promulgatio; cum hæc promulgatio requiratur ad eum finem, vt obligatio perveniat ad notitiam certam omnium Fidelium; quæ si præsupponatur, inutilis est nova promulgatio.

CAPVT XII.

An per Regis, aut Regni supplicationem, aut per populi non acceptationem, possit hoc decretum suspendi, aut derogari?

ARTICVLVS I.

De supplicatione.

SVMMARIVM.

Quæ sit in Hispania consuetudo supplicandi pro suspensione legis Pontificiæ? n. 211.

An dum fit supplicatio, teneatur populus ad observationem legis? n. 212.

An ab hoc decreto supplicari possit? n. 213.

Hoc dubium triplicem questionem continet. n. 215.

Supplicatio à Decreto, quatenus declaratorium est, est irrationabilis. Ideoque fieri non potest. n. 216.

Quare Pontifex non possit revocare hoc decretum? n. 217. Neque suspendere. n. 218.

An possit suspendere promulgationem in Hispania? n. 219.

An eadem sit ratio in condemnatione librorum? n. 220. & seqq.

Quare non possit supplicari ab hoc de-

creto, quatenus prohibitorium est? n. 222. & seqq.

An possit fieri supplicatio ab hoc decreto, quatenus pœnale est? n. 225.

211. **F**requens est, vt cum aliqua lex Pontificia promulgatur, quæ iudicio Consiliariorum Regis Hispaniæ potest asserre aliquod præiudicium huic Regno, fiat nomine Regis supplicatio ad Sanctissimum, vt propter hæc & hæc inconuenientia dignetur sua Sanctitas indulgere huic Regno, vt eximatur ab ea lege.

212. Interim dum fit supplicatio, teneri populum ad observandam eam legem, docet P. Suarez lib. 4. de Legib. cap. 6. num. 8. & P. Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 13. num. 14. addentes, quod si lex non potest deduci ad praxim sine scandalo, aut gravi aliquo incommodo, tunc lex non obligat, ex benigna interpretatione mentis legislatoris. Sed generaliter suspendi obligationem legis per eiusmodi supplicationem, asserunt Bonacina disp. 1. de Legib. q. 1. punct. 4. n. 41. Salon de Contract. tract. 2. de Censib. art. 3. disp. 4. conclus. vlt. Salas disp. 18. sect. 4. num. 21. Castro lib. 1. de Lege pœnal. cap. 1. Emmanuel Rodrig. tom. 3. qq. Regul. q. 6. art. 7. apud Castro Palao citatum.

213. Et quidem audiui quemdam dixisse, Regem Hispaniæ supplicasse Romanum Pontificem, vt revocaret, aut suspenderet decretum hoc de sexaginta quinque propositionibus condemnatis, ideoque huius decreti obligationem esse suspensam. Et licet ille erraverit in re facti; quia Inquisitor generalis de facto promulgavit hoc decretum; tamen opus fuit instituere hanc questionem, [An ab hoc decreto supplicari possit cum spe obtinendi?]

214. Sed quia decretum triplicem partem habet, triplex quæstio instituenda

Suarez, Cast. Pal.

Bonacina, Salon, Salas, Castro, Rodrig.

tuenda est. Prima pars decreti est, qua condemnat ut scandalosas eas sexaginta quinque propositiones. Secunda est, qua prohibet defendere, & ad praxim deducere doctrinam earum propositionum. Tertia est, qua imponit poenam excommunicationis latae sententiae omnibus, qui defenderint, aut docuerint talem doctrinam. Est ergo hoc decretum declaratorium, prohibitorium, & poenale.

215. Triplex ergo quaestio instituitur. Prima, an possit supplicari rationabiliter pro revocatione aut suspensione huius decreti, ut declaratorium est? Secunda, An possit supplicari, qua prohibitorium est? Tertia, An possit supplicari, qua poenale est?

216. Quod attinet ad primam quaestionem, assero, supplicationem praefatam circa decretum pro ut declaratorium, esse irrationabilem, nec posse fieri supplicationem cum spe obtinendi. Probat. Supplicatio huiusmodi est irrationabilis, quoties est de re, quae non potest obtineri: sed quod revocetur, aut suspendatur doctrina de moribus omnino certa & indubitabilis, res est, quae non potest obtineri, ut pote omnino repugnans: ergo supplicatio, quae hac de re facta fuerit Pontifici, erit irrationabilis, atque adeo absque vlla spe obtinendi. Maior & consequentia patent.

217. Minor vero supponit, doctrinam declaratam in hoc decreto esse certam, & indubitabilem: quod autem huiusmodi doctrina morum revocari non possit à Pontifice, patet. Nam si revocaretur, id fieret per propositionem contradictoriam, dicendo eas propositiones non esse scandalosas: ergo utraque contradictoria esset vera. Ex quo multae aliae consequentiae absurdae inferuntur. Prima, [Ergo erravit Pontifex in eo, quod declaravit, eas propositiones esse scandalosas.] Quia dum revocat declarationem,

manifestat, dignam esse revocatione, atque adeo esse falsam. Secunda, [Ergo dum revocat, procedit à Romana Cathedra declaratio certo falsa in materia morum.] Nam contradictoria propositionis certae est certo falsa: sed revocat per declarationem contradictoriam: ergo per declarationem certo falsam. Tertia, [Ergo doctrina morum, quae est in Ecclesia, esset chymærica, & implicatoria.] Quibus similes multae aliae consequentiae colligi possunt tamquam ex immanium absurdorum scaturigine.

218. Quod autem neque suspendere possit Pontifex hoc decretum, etiam patet. Etenim non minus repugnat Sanctitati Ecclesiae suspendere doctrinam certam de moribus, sive suspendere notitiam certam de vitijs; quam approbare vitia: sed supposita declaratione facta in hoc decreto, quod obiecta earum propositionum sunt vitiosa; suspendere illud, esset suspendere notitiam certam de vitijs: ergo id repugnat Sanctitati Ecclesiae. Maior patet. Nam suspendere doctrinam certam de vitijs fugiendis, est relinquere libertatem Fidelibus amplectendi vitia.

219. Dices primo. Licet non possit Pontifex suspendere doctrinam certam de moribus, iam declaratam ut talem, quare non poterit suspendere promulgationem, ne hæc fiat in Hispania? Contra est. Nam ubi facta est promulgatio Romae, & eius notitia certa ad nos pervenit, sive promulgetur in Hispania, sive non promulgetur; iam scimus, quam sit doctrina vera circa obiecta propositionum: ergo nihil proderit, & omnino frustranea erit suspensio eius promulgationis faciendae in Hispania.

220. Dices secundo. Aliquando Pontifex prohibet librum propter doctrinam damnabilem, & postea ex maiori deliberatione inbet suspendi decre-

decretum condemnatorium : ergo similiter poterit damnare doctrinam de moribus, & postea suspendere decretum.

221. Sed contra est. Nam si talis determinata propositio & doctrina de moribus expresse damnata est in libro, numquam suspendit Pontifex talem damnationem. Quando ergo suspendit decretum prohibitorium libri, ideo fit, quia cum ipse Romanus Pontifex non cognoverit immediate de ipsa bonitate, aut damnabilitate doctrinae, sed ex aliorum informatione (facta in genere, & non circa talem propositionem in individuo) iusserit prohibitionem, & postea dubitatur fuerit, vel de re facti, vel de damnabilitate doctrinae, iubet suspendi prohibitionem, ut de novo fiat maturior deliberatio circa propositiones in individuo.

222. Secunda quaestio est, An possit supplicari pro suspensione huius decreti, qua prohibitorium est? Et admittenda videtur pars affirmans : quia frequens est, supplicari pro suspensione aliquarum Legum prohibentium actiones aliquas : ergo eodem modo poterit suspendi hoc decretum, quatenus prohibet defendere, & ad praxim deducere doctrinam harum propositionum damnatarum.

223. Dicendum tamen est, repugnare talem supplicationem, neque aliquid prodesse, quamvis fiat. Probatum. Nam supposita certitudine declarationis factae in hoc decreto, quod ea doctrina scandalosa est, eo ipso prohibitum manet, quod non licet docere neque ad praxim deducere doctrinam, quae scandalum generat : ergo nihil prodesset ea suspensio, & consequenter neque supplicatio ; si quidem talis doctrina non posset non manere prohibita.

224. Ad rationem dubitandi respondeo, ceteras leges prohibito-

rias non praesupponere, doctrinam oppositam esse scandalosam ; & consequenter ablata prohibitionem, earum legum obiecta non habere, unde manent adhuc prohibita. Quod non contingit in prohibitionem, quae in hoc decreto continetur ; cum ea doctrina scandalosa ex ipsa damnatione maneat prohibita, etiam si non exprimeretur prohibitio in decreto.

225. Tertia quaestio est, An possit supplicari pro suspensione huius decreti, qua poenale est ; id est quatenus imponit poenam excommunicationis latae sententiae, reservatae Romano Pontifici, contra docentes, aut defendentes quamlibet ex sexaginta quinque propositionibus. In quo, sicut certum est, quod Pontifex post fulminatam excommunicationem, potest revocare fulminationem ; ita etiam certum est, quod potest fieri supplicatio Romano Pontifici, ut illam fulminationem censurae revocet.

ARTICVLVS II.

De populi non acceptance.

SUMMARIVM.

Supponuntur aliqua de obligatione legis, & acceptance populi. n. 226. remissive.

Triplicis quaestio circa acceptance huius decreti. n. 227.

Quare hoc decretum, qua declaratorium est, sit independens ab acceptance populi? n. 228. & seqq.

Veritas est independens ab eo, quod acceptetur, aut non acceptetur ab hominibus. n. 229.

Doctrina certa in materia morum independens est ab acceptance hominum. n. 230.

Quam illicitum sit operari ex dictamine certissime falsa? n. 231.

Oblis

Obligatio fidelium ad acceptandam doctrinam à Romana Cathedra. n. 232.

& seqq.

Hoc decretum, qua prohibitorium est, non pendet ab acceptatione populorum. n. 235.

Obiecta, qua à Pontifice declarantur illicita, eo ipso manent necessario prohibita. n. 236.

Lex humana interdicens ea, qua sunt iure naturali prohibita, non potest non acceptari. n. 237.

Hoc decretum, qua penale est, potest populus ex urgenti causa non acceptare. n. 238.

Discrimen inter hoc decretum qua prohibitorium, & illud idem qua penale. n. 239.

Populus absolute non potest non acceptare hoc decretum qua penale, defectu causa rationabilis. n. 240.

Synopsis totius disertationis. n. 241. & seqq.

226. ¶ N 2. part. Crif. Theol. disp. 29. multa tradidi circa acceptationem legum, præcipue Ecclesiasticarum. Et primò quidem cap. 2. art. 2. docui cum Bellarmino, & Suario, & alijs, esse de Fide, esse potestatem in Romano Pontifice, alijsque Ecclesiæ Prælati ad obstringendum legibus populos invitos, quibus obligent eorum conscientias. Deinde cap. 3. docui cum communi sententia, leges etiam canonicas non obligare ante acceptationem populi: non quia iure canonico ita sit statutum, sed ex quadã interpretatione mentis Romani Pontificis, & Prælatorum Ecclesiæ. Et cap. 4. ostendi, id intelligendum esse, quando adest causa iusta ad renitendum, v. g. exterminium pacis, scandalum, aut summa difficultas in executione. Mox cap. 5. ostendi, quod si populus non acceptet legem absque iusta causa, adhuc legem obligare in conscientia. Tradidi etiam ibid. multa alia ad hanc

materiam spectantia.

227. Et quod attinet ad præsens decretum, audivi (& non credo) quosdam populos nolle acceptare illud adeo, ut prohibeantur typographi illud typis edere, aut illud in publicum producere. Et illud quidem sic rejicere, esse nefas, mihi evidens est. Et distinguendo, sicut in art. præced. triplicem qualitatem decreti, qua declaratorium, qua prohibitorium, & qua poenale est; per tres conclusiones hanc quæstionem decido.

228. Dico primo. Peccat graviter populus, qui non acceptat hoc decretum, qua declaratorium est. Hanc conclusionem expressit P. Molina tom. 2. de iust. disp. 325, P. Lessius de iust. cap. 20. dubit. 23. num. 192. Idem docet P. Castro Palao tom. 7. tract. 32. disp. 4. punct. 24. n. 5. P. Rebelius lib. 8. de iust. quæst. 13. §. *Multo minus.* & multi alij.

229. Probatur primo: Omnis veritas est independens ab eo, quod acceptetur, aut non acceptetur ab hominibus: sed definitio contenta in hoc decreto est veritas, & illa quidem indubitabilis, ut constat ex cap. 1. & 2. ergo definitio contenta in hoc decreto est independens ab eo, quod acceptetur, aut non acceptetur, sive à libertate acceptandi. Ideo P. Lessius cit. dixit: *Vt definitio alicuius veritatis rata sit, non eget receptione populorum; sed hoc tantum modo locum habet in legum obligatione. Non enim veritas, que definitur, pendet à receptione, aut censura subditorum.* Confirmatur. Non est liberum resistere veritati cognita: sed hæc Pontificis declaratio, est veritas, quæ cum habeat certitudinem, cognoscitur ab intellectu ut talis: ergo nõ est liberum intellectui, atque adeo rationalibus subditis, resistere, aut nõ acceptare hanc Pontificis declarationem.

230. Probatur secundo. Qui non

Molina
Lessius
Palao.
Rebellius

non admittit doctrinam omnino certam pro formandis moribus, peccat graviter: sed hoc decretum, qua declaratorium est, tradit doctrinam omnino certam pro formandis moribus: ergo qui illam non admittit, peccat graviter. Consequentia patet. Minor constat ex cap. 1. & 2. Maior etiam patet. Nam cum doctrina est omnino certa pro formandis moribus, certum est, quod tenetur conformare mores illi doctrinæ, & peccare graviter eum, qui sic non conformat in materia gravi; alioqui doctrina, quæ id præscribit, non esset certa: sed qui eam doctrinam non admittit, non conformat mores illi doctrinæ: ergo qui eam doctrinam non admittit, peccat graviter.

231. Probatur tertio. Qui non vult acceptare doctrinam certam pro formandis moribus, vult liber manere ad operandum in praxi ex contradictorio dictamine: sed dictamen contradictorium doctrinæ certæ est certo falsum: ergo vult liber manere ad operandum in praxi ex dictamine certissime falso. Quantum autem nefas sit formare mores ex dictamine certissime falso, quis non videt?

232. Probatur quarto. Nam ut ostendi cap. 1. art. 3. Perpetua, & nunquam interrupta, consuetudo fuit in Ecclesia, ut omnes Fideles accipiant à communi Ecclesiæ Magistro doctrinam tenendam in formandis moribus: sed hæc Ecclesiastica consuetudo declarat obligationem Fidelium acceptandi doctrinam de formandis moribus ab ipso communi Magistro: ergo omnes Fideles ad id tenentur.

233. Confirmatur primo. Omnia enim, quibus cap. 1. & 2. probavimus, Romanum Pontificem errare non posse in materia morum, probant, omnes Fideles teneri acceptare eiusmodi doctrinam. Ideo enim assistit Spiritus Sanctus, ne erret Romanus Pontifex in materia morum, ut scilicet Eccle-

sia non erret: ergo Ecclesia, ne erret, debet acceptare eam doctrinam morum, quæ illi tradit Romanus Pōtifex.

234. Confirmatur secundo, ex ipsa Fidelium praxi. Nam licet in aliquibus provincijs non sint acceptatæ constitutiones Concilij Tridentini; nunquam tamen restiterunt eius declarationibus doctrinalibus, etiam in materia morum. Et primo quidem sess. 13. cap. 7. sic legimus. *Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali Confessione ad Sacram Eucharistiam accedere debet.* Idem repetit can. 11. Cui declarationi omnes Fideles obsequuntur, & in praxi retinent, etiam in illis provincijs, in quibus Concilij constitutiones non sunt receptæ. Similes declarationes habentur cap. 5. & 6. de more circumferendi in processionibus per vicus & plateas Sacram Eucharistiam, & de more aservandi illam in Sacratio, & deferendi ad infirmos. Quas declarationes admittunt, etiam provinciæ, in quibus eius Concilij constitutiones non sunt receptæ.

235. Dico secundo. Obligatio huius decreti, qua prohibitorium est, non pendet ab acceptatione populorum; consequenterque peccat graviter populus, qui illud non acceptat, qua prohibitorium est. Pro hac conclusione stant Authores relati supra pro prima conclusione. Nam cum Leo X. definierit, montes pietatis esse licitos, & simul prohibuerit defendi oppositam assertionem; id decretum quo ad utramque partem non pendere ab acceptatione populorum affirmant Authores relati.

236. Probatur conclusio. Nam supposita declaratione Romanæ Cathedralis, docentis ea obiecta esse illicita, eo ipso manent prohibita: ergo cū

necessario acceptari debeat declaratio, ut constat ex conclus. 1. eo ipso debet necessario acceptari prohibitio. Et quod attinet ad prohibitionem docendi, & propugnandi propositiones damnatas, idem dicendum est. Est enim iure naturæ prohibitum docere tamquam licita ea, quæ sunt certo illicita.

237. Confirmatur. Non potest non acceptari lex Romani Pontificis, quæ interdicit ea, quæ iure naturali, aut iure divino positivo sunt certo interdicta: sed fere omnia, quæ condemnantur in hoc decreto, sunt certo interdicta iure naturali, aut Diuino positivo: ergo non potest non acceptari hoc decretum, quia prohibitivum. Minor probatur. Nam fere omnia pertinere ad ius naturale, aut Diuinum positivum, ex inspectione singularum propositionum damnatarum, vnusquisque comperiet. Quod autem certo interdicta sint iure naturali, aut Diuino, constat ex declaratione Romanæ Cathedræ, ex qua manent ea obiecta certissime illicita, ut constat ex supradictis.

238. Dico tertio. Probabile est, non peccare populum, si ex iusta & urgente causa non acceptaret hoc decretum, quia pœnale est, id est, quia imponit excommunicationem latæ sententiæ reservatam contra docentes, aut propugnantes propositiones damnatas. Est enim communis & probabilis sententia, quæ docet, leges etiam canonicas non obligare, donec accedat acceptatio populi rationabiliter renuentis: quia legislator non vult obligare, nisi dependenter ab eiusmodi acceptatione. Hanc sententiam ut probabilem retuli in 2. part. Crif. Theol. disp. 29. cap. 3. art. 1. n. 53. vbi pro ea allegavi P.P. Valenciam, Tannerum, Lessium, Becanum, Reginaldum, Sa, Filliucium, & Azorium; item Navarum, Dianam, Coquierium, Santarellum, Homobonum, Mirandam, &

*Valenc.
Tanner.
Lessius.
Sa.
Filliuc.
Azor.
Navarr.
Diana.
Coquier.
Santavel.
Homobo.
Miranda
Bonacina.*

Bonacinam; alijs gravissimis Doctoribus in contrarium opinantibus, quos retuli ibidem num. 54.

239. Est ergo quo ad hoc magnum discrimen inter hoc decretum, quia prohibitorium, & illud idem, quia pœnale. Nam prohibitio sequitur necessario declarationem de illicito obiecto, ut constat ex conclus. 2. impositio autem excommunicationis non sequitur necessario prohibitionem, neque declarationem: nam fiat bene, quod obiectum declaratur illicitum, & prohibeatur & quod prohibitioni non adijciatur pœna excommunicationis.

240. Quando autem populus non haberet rationabilem causam ad renuendum, non esse licitum populo, resistere, & non acceptare legem canonicam tanquam certum docui eadem disp. 29. cap. 4. art. 2. Et hinc infero, quod quamvis dixerim, posse populum non acceptare hoc decretum quia pœnale, nempe sub ea conditione, si ad renuendum haberet causam iustam, & rationabilem; absolute tamen assero, non posse populum non acceptare hoc decretum, etiam quia pœnale; quia nulla est causa rationabilis, ad excludendam eam pœnam excommunicationis, cum tam immane delictum, quale est docere doctrinam reprobam à Romana Cathedra, dignum sit ea pœna.

SYNOPSIS.

Doctrina hucusque tradita in hac dissertatione.

241. **C**um constet ex cap. 3. hoc decretum, non à Sacra Congregatione Inquisitionis Romanæ dumtaxat, sed à Romano Pontifice immediate prodijisse; & ex cap. 4. Pontificem id decrevisse ex matura deliberatione; cum etiam constet ex cap. 1. & 2. Romanum Pontificem errare non posse in materia morum, etiā damnando eas propositiones, quæ olim erant probabiles, siue ab extrinseco, siue ab intrinseco: ex his inferitur evidenter,

In-

Innocentium XI neque erravisse, neque errare potuisse in damnatione harum sexaginta quinque propositionum; atque ad hoc decretum esse Regulam infallibilem morum.

242. Deinde cum constet ex cap. 7. esse definitionem Pontificiam, extra articulum Fidei; & ex cap. 11. definitionem, sive declarationem Pontificiam, præcipue in materia morum, nõ egere promulgatione in provincijs; sed sufficere notitiam moraliter certam, vt obstringat conscientias; inde constat, hoc decretum obligare omnes Fideles, qui cuiusmodi notitiam certam habuerint, vnde cumque proveniat ea notitia: quamvis in Hispania Sacrum Inquisitionis Tribunal pro vberiori, & certiori notitia insinuanda, illud promulgaverit.

243. Præterea cum constet ex cap. 11. & 12. in definitionibus, & declarationibus Romanæ Cathedræ circa doctrinam tenendam, & practicandam in materia morum, non posse habere locum supplicationem Regis, aut Regni, neque vllam non acceptationem populi, inde est, quod hoc decretum suspendi non possit propter aliquam tergiversationem ex prædictis capitibus ortam.

144. Item ex cap. 8. tam certum est, Innocentium XI. in hac propositionum damnatione non errare; vt erroneum sit dicere, ipsum erravisse, aut errare potuisse. Præterea eum, qui defenderit aliquam ex propositionibus damnatis, non dicere aliquid erroneum, sed solum dicere propositionem scandalosam; nisi simul dicat, Pontificem errare.

245. Denique cum constet ex cap. 10. doctrinam in materia morum, quam damnat Romanus Pontifex vt scandalosam, esse certo falsam, & improbabilem quo ad praxim; inde constat, has sexaginta quinque propositiones amisisse probabilitatem prac-

ticam, quam habebant, & remansisse improbables, & certo falsas.

CAPVT XIII.

An minuaturs autoritas doctorum, qui ante hoc decretum docuerunt opiniones in eo damnatas?

SUMMARIVM.

Scandala exorta ex facilitate attribuendi quibusdam Authoribus propositiones damnatas. n. 246.

Duplex genus propositionum damnatarum. n. 247.

Pro opinionibus damnatis nulla autoritas remanet in doctoribus earum. n. 248.

Nihil detrahatur autoritati eorum, qui ante decretum docebant opiniones receptas. n. 249.

Quomodo prudenter operabantur, qui ante decretum docebant eas opiniones receptas? n. 250.

Quomodo non imminuta sit autoritas antiquorum, qui docuerunt opinionem postea damnatam à Tridentino? n. 251.

Idem cernitur in Sanctis Patribus. n. 252.

Obiectio solvitur. n. 253.

Quomodo minuaturs autoritas eorum, qui ante decretum docuerunt plures opiniones ex iam damnatis, que male audiebant? n. 255. & seqq.

Quomodo qui vnam vel alteram opinionem improbabilem ante decretum docuit, non censeatur minoris autoritatis ad reliquas. n. 261.

246. **I**ncredibilia sunt scandala, & iurgia, quæ referuntur exorta esse in aliquibus Academijs, & Universitatibus aliorum Regnorum ex occasione damnationis harum sexa-